

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Mgr. Filipem Skřivanem ve věci

žalobců: a) U. A., nar. X
 b) D. A., nar. X
 oba státní příslušnost X
 doručovací adresa X

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
 sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne X, č. j. X,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobci nemají právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaný napadeným rozhodnutím rozhodl, že žádost žalobců o mezinárodní ochranu je nepřipustná dle § 10a odst. 1 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o

azyly“), řízení o žádosti zastavil dle § 25 písm. i) zákona o azyly a určil, že příslušným státem k projednání žádosti je podle čl. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 („nařízení Dublin III“) Italská republika.

II. Obsah žaloby

- Proti napadenému rozhodnutí podali žalobci včasnou žalobu. Namítají, že italská premiérka Meloniová se výrazně hlásí k fašistickým kořenům. Žalobkyně má strach, neboť postoj italské vlády vůči migrantům se neustále zhoršuje. Žalobkyně má malého syna a bojí se projevu rasismu a fašismu. Informace použité žalovaným dle žalobkyně nejsou aktuální. Navrhuje proto, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

- Dle žalovaného je žaloba šablonovitá a neprokazuje jeho pochybení. Žalobkyně se při pohovoru ohledně přemístění do Itálie vyjadřovala pouze tak, že nezná tamější jazyk a je to pro ni cizí země. Následně v doplnění žádosti uváděla obavy z kvality ubytování a dlouhých čekacích lhůt. V žalobě je pro změnu nově uvedena obava ze samotného přístupu k uprchlíkům, a to kvůli výsledkům proběhlých parlamentních voleb. Žalobkyně tak účelově neustále přidává nové důvody obav z přemístění do Itálie, aniž by cokoliv doložila. Žalovaný proto navrhuje, aby krajský soud žalobu zamítl.

IV. Posouzení věci krajským soudem

- Žaloba byla podána včas, osobami k tomu oprávněnými (§ 65 odst. 1 s. ř. s.). Žaloba je přípustná (zejména § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.).
- Žaloba **není** důvodná.
- Podle čl. 3 odst. 1 věty druhé nařízení Dublin III *žádost posuzuje jediný členský stát, který je příslušný podle kritérií stanovených v kapitole III*. Výjimku představuje situace popsaná v čl. 3 odst. 2 větě druhé, dle které *není-li možné přemístit žadatele do členského státu, který byl primárně určen jako příslušný, protože existují závažné důvody se domnívat, že dochází k systematickým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a o podmínky přijetí žadatelů v daném členském státě, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny základních práv Evropské unie, členský stát, který vede řízení o určení příslušného členského státu, pokračuje v posuzování kritérií stanovených v kapitole III, aby zjistil, jestli nemůže být určen jako příslušný jiný členský stát*.
- Žalobci v žalobě nezpochybňují, že podle kritérií v kapitole III nařízení Dublin III je k vyřízení žádosti příslušná Italská republika. Žalobci jsou držiteli italského víza vydaného dne X s počtem 7 dní pobytu a platností od X do X. Předchozí kritéria v případě žalobců splněna nejsou a Italská republika je proto dle čl. 12 nařízení Dublin III příslušná k posouzení žádosti žalobců.
- Argumentace žalobců směřuje nemožnosti přemístění žalobců do Itálie dle čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III.
- Jak uvedl Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 7. 6. 2016, č. j. 8 Azs 18/2016 – 52, evropský azylový systém je „založen na domněnce vzájemné důvěry a na předpokladu, že zacházení s žadateli o azyl v každém členském státě splňuje požadavky Listiny základních práv

EU, Ženevské úmluvy i Úmluvy o lidských právech a základních svobodách. Tato domněnka je vyvratitelná, to však neznamená, že jakékoli porušení základního práva členským státem automaticky znemožňuje přemístění žadatele o azyl do tohoto členského státu. Je tomu tak pouze tehdy, je-li třeba se vážně obávat, že dochází systematickým nedostatkům azylového řízení a podmínek příjmu žadatelů v příslušném členském státě, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení.“

10. Jelikož v otázce azylového řízení mezi členskými státy platí domněnka vzájemné důvěry, pro vyvrácení této domněnky musí žadatel uvést hodnověrná tvrzení o systémových nedostatkách v azylovém řízení, jež by důkladně podepřel relevantními důkazy (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2019, č. j. 5 Azs 252/2019 – 41). Obdobně dle rozsudku velkého senátu Soudního dvora Evropské unie ze dne 19. 3. 2019, *Jawo*, C-163/17, bod [90], „*má-li soud, který rozhoduje o oprávněm prostředku, jenž byl podán proti rozhodnutí o přemístění, k dispozici důkazy, které předložila dotčená osoba za účelem prokázání existence takového rizika, je tento soud povinen na základě objektivních, spolehlivých, přesných a řádně aktualizovaných údajů a s ohledem na standard ochrany základních práv zaručený unijním právem, posoudit existenci buď systémových či celoplošných nedostatků, anebo nedostatků týkajících se některých skupin osob.*“ K tomu, aby se na systémové nedostatky vztahovala působnost článku 4 Listiny základních práv EU, musí tyto dosahovat obzvláště vysoké míry závažnosti, která závisí na všech skutečnostech případu (srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 9. 2020, č. j. 1 Azs 192/2020 – 27).
11. Přemístění žadatele o mezinárodní ochranu ve smyslu nařízení Dublin III lze tedy provést jen tehdy, jestliže příslušný členský stát nebude mít problém – systémově v obecné rovině, případně i v rovině individuální (např. z důvodu zvláště závažného zdravotního stavu) – se zajištěním alespoň minimálních důstojných podmínek, pokud jde o řízení a o podmínky přijetí dotčeného žadatele (viz rozsudek ze dne 9. 11. 2020, č. j. 5 Azs 65/2020 – 31, body 19 a 22).
12. Za systémové nedostatky azylového systému lze považovat nedostatky azylového řízení nebo podmínek přijetí žadatelů, které mají původ ve vlastních základech tohoto systému a kterým jsou vystaveni všichni žadatelé nebo jejich určité skupiny, a to nikoliv nahodile či ojediněle, nýbrž předvídatelně a pravidelně. Dále jde o nedostatky týkající se faktických okolností, které vedou k tomu, že teoreticky věcně správně koncipovaný azylový systém zcela nebo v podstatném rozsahu není schopen plnit své funkce a stává se ve významném ohledu neúčinným. Ojedinělé případy nezakládají existenci systémových nedostatků. O ty se jedná až v případě, kdy by žadateli byl v případě navrácení do členského státu Evropské unie odpovědného za posouzení jeho žádosti odepřen nebo zásadním způsobem ztížen přístup k azylovému řízení nebo pokud azylové řízení v tomto členském státě trpí základními nedostatky nebo pokud tento členský stát není schopen během řízení o mezinárodní ochraně uspokojovat základní životní potřeby žadatele (např. ubytování, stravování, hygienu) v přijatelném standardu, a to z důvodu nedostatečného vybavení nezbytnými prostředky.
13. Nejvyšší správní soud se v nedávné době zabýval otázkou systémových nedostatků na Kypru, který je podobně jako Itálie jednou ze „vstupních zemí“ do Společného evropského azylového systému. V rozsudku ze dne 24. 9. 2020, č. j. 1 Azs 192/2020 – 27 (bod 31),

uvedl, že „je potřeba (soudního) posouzení možné existence systémových nedostatků o to naléhavější s ohledem na to, že Kyprská republika je pro svou geografickou polohu jedním ze států ‚první linie‘ (frontline states). (...). Kyprská republika je tak dlouhodobě vystavena přímému kontaktu ‚migračních vln‘. Od roku 2016 zde exponenciálně roste počet žadatelů o azyl. (...). Přesto, že ve většině členských zemí Evropské unie nelze říct, že by zřejmě nebo pravděpodobně trpěly systémovými nedostatky, jsou země, u kterých to nelze jednoduše a ‚jednou pro vždy‘ vyloučit (a to zejména země ‚první linie‘ jako Řecko, Itálie, Malta či Kypr). Tyto země jsou přímo vystaveny migračním vlnám a v azylových otázkách se obrací s žádostí o pomoc na mezinárodní instituce. Jsou-li v řízení dle nařízení Dublin III vzneseny vážné a odůvodněné pochybnosti o porušení čl. 4 Listiny základních práv EU, musí dojít k jejich náležitému posouzení s důrazem na aktuálnost informací o zemi, do které má být žadatel přemístěn. Úvaha správního orgánu, případně i soudu, musí být důkladná a aktuální.“

14. Situace v Itálii přitom nebyla ani s určitým časovým odstupem od vydání rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ze dne 4. 11. 2014 ve věci *Tarakhel proti Švýcarsku*, stížnost č. 29217/12, v tomto ohledu jednoznačná. Správní soudy se zabývaly např. případem zranitelných žadatelů přemístěných dle nařízení Dublin III do Itálie na přelomu let 2017 a 2018. Ve skutkových okolnostech tehdejších věcí (tehdejší stav; jednalo se o žadatele, kteří již dříve podali žádost o mezinárodní ochranu v Itálii a poté její území opustili – tj. došlo dle italské úpravy k zastavení řízení včetně procesních důsledků; žadatelé vyjádřili předchozí špatné zkušenosti s fungováním italského azylového systému; ve správním řízení odkazovali na konkrétní aktuální informace vztahující se k situaci v Itálii, které popisovaly praxi týkající se podmínek přijetí v Itálii a byly žalovanému dostupné, přesto se jimi nezabýval atd.) shledaly rozhodnutí žalovaného nepřezkoumatelným a instruovaly žalovaného k tomu, aby se blíže zabýval zejména tím, jaké podmínky přijetí jsou italské orgány v praxi pravidelně schopny zajistit (a garantovat) žadatelům o mezinárodní ochranu, kteří patří do skupiny zranitelných osob (např. rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 24. 4. 2018, č. j. 53 Az 3/2018 – 33).
15. Tyto závěry však nelze absolutizovat nejenom proto, že situace různých žadatelů může být a pravidelně i bude různá. V Itálii došlo zároveň od té doby k důležitým legislativním změnám, jejich charakteru a otázce nedostatků italského azylového systému, které by mohly v případě přemístění rodičů s malými dětmi představovat porušení čl. 3 Úmluvy, se v nedávné době zabýval také Evropský soud pro lidská práva (rozhodnutí ze dne 15. 4. 2021 ve věci *M. T. proti Nizozemsku*, č. stížnosti 46595/19, nebo ze dne 27. 5. 2021 ve věci *A. B. a ostatní proti Finsku*, č. stížnosti 41100/19).
16. Legislativní vývoj není na tomto místě třeba podrobně shrnovat. Podstatné je zejména to, že na konci roku 2020 došlo ke změnám vnitrostátní úpravy přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu (fakticky revize tzv. Salviniho dekretu z roku 2018). V současné době kromě hotspotů na jihu země slouží k přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu střediska prvotního příjmu (CPA) pro standardní ubytování žadatelů o mezinárodní ochranu, střediska zvláštního příjmu (CAS) – více než 5 000 středisek různých typů, a dále ubytovací centra druhé úrovně – tzv. systém pro ubytování a integraci (SAI). SAI představuje zejména malá ubytovací zařízení a byty ve městech s dobrým dopravním napojením. Žadatelům o azyl jsou zde poskytovány obdobné služby jako ve střediscích CAS: kromě materiálního zázemí také zdravotní péče, sociální a psychologické poradenství, lekce

italského jazyka, právní poradenství a pomoc v přístupu k místním službám. Uvedený systém je také popisován ve zprávě žalovaného o italském azylovém systému z 11. 7. 2022

17. Z citovaných rozhodnutí ESLP vyplývá, že žadatelé o mezinárodní ochranu, kteří jsou zranitelnými osobami dle italského práva (včetně rodin s dětmi), mají přednostní nárok na ubytování v zařízení SAI, která jinak slouží zejména k ubytování cizinců, kterým byla mezinárodní ochrana udělena. V oběžníku ze dne 8. února 2021 (tento oběžník je taktéž založen ve správním spisu, zjevnou chybou v psaní je formálně datován k roku 2020) italská vláda o legislativních změnách informovala ostatní státy vázané nařízením Dublin III. Výslovně zmiňuje také možnost ubytování žadatelů o mezinárodní ochranu, včetně rodin s dětmi, v zařízeních SAI. Tato centra budou přijímat rovněž rodiny s dětmi navrácené z jiných členských států dle nařízení Dublin III. Rovněž Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky novou italskou legislativu uvítal s tím, že žadatelům o mezinárodní ochranu garantuje právo na registraci pobytu a účinný přístup základním službám. Za tohoto stavu ESLP uzavřel, že žadatel o mezinárodní ochranu má dle italské úpravy nárok na ubytování v přijímacím středisku, přičemž matka s dítětem coby zranitelní žadatelé splňují podmínky pro umístění v ubytovacím centru druhé úrovně (SAI), dle oběžníku ze dne 8. 2. 2021 v přednostním režimu. Při absenci jiných konkrétních okolností proto není důvodu se domnívat, že by zranitelným žadatelům toto nebylo umožněno a že by podmínky ubytování v systému SAI nebyly uzpůsobeny skutečnosti, že žadatelka má malé dítě. I kdyby však dočasně byli žadatelé ubytováni v zařízení první úrovně, součástí nové vnitrostátní úpravy bylo také významné rozšíření služeb poskytovaných v rámci tohoto typu ubytování.
18. Informace žalovaného založená ve správním spise (informace OAMP Itálie, Azylový systém, z 11. 7. 2022) je dostatečně aktuální, vychází zejména z podrobných informací AIDA (Asylum Information Database) o fungování italského azylového systému a popisuje situaci obdobně. V souvislosti s ubytováním úřady přihlíží ke zranitelnosti osob. V případě dublinských navrátilců, kteří v Itálii doposud o mezinárodní ochranu nežádali, je s nimi zacházeno jako s prvožadateli. Tato informace spolu se shora citovanými rozhodnutími ESLP poskytuje relevantní obrázek o fungování italského azylového systému, a to i ve vztahu ke zranitelným osobám, a žádné jiné důležité aktuální informace nejsou krajskému soudu v době rozhodování známy. Žalovaný tedy vycházel z aktuálních informací o zemi původu.
19. Naproti tomu žalobní námitky jsou v nynější věci obecnými fabulacemi o tom, že italská premiérka Meloniová se výrazně hlásí k fašistickým kořenům a v Itálii je důvod obávat se projevů rasismu a fašismu. O tomto se však žádné informace o zemi původu nezmiňují. Jakkoliv politická minulost současné italské premiérky může být vnímána kontroverzně, dle obecně známých informací ze sdělovacích prostředků je povolební rétorika italské vlády umírněnější a sama premiérka potvrdila silné evropské zakotvení. Pokud jde o žalobní tvrzení o zhoršujícím se postoji k migrantům, shora uvedené dokazuje, že po zpřísnění legislativy v období ministra vnitra Salviniho došlo naopak na konci roku 2020 ke zlepšení podmínek přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu. Politiku nové italské vlády nelze v takto krátkém časovém období hodnotit.
20. Jiné námitky žalobkyně v žalobě neuplatnila. Pouze pro úplnost – ve správním řízení žalobkyně vyjádřila obavy z dlouhých lhůt vyřizování žádosti a velkého množství žadatelů

o mezinárodní ochranu v Itálii. Z informací o zemi původu vyplývá, že ve velkých městech vyřízení žádosti o mezinárodní ochranu běžně trvá 6 – 12 měsíců a soudní přezkum i 3 – 4 roky. Jedná se ovšem o lhůty v případě běžných žadatelů. Dle stejných informací jsou žádosti zranitelných žadatelů vyřizovány přednostně (o statistikách v případě zranitelných žadatelů se zprávy nezmiňují). Ani zprvu uvedená časová rozpětí však o systémových nedostatcích (popř. faktické neúčinnosti italského azylového systému) nesvědčí. Tímto směrem nadto nemíří ani žalobní argumentace – ta poukazuje toliko na domnělý fašismus, rasismus a zhoršení postoje vlády k migraci.

V. Závěr a náklady řízení

21. Krajský soud z výše uvedených důvodů žalobu jako nedůvodnou zamítl dle § 78 odst. 7 s. ř. s.
22. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobci nebyli úspěšní, proto nemají právo na náhradu nákladů řízení, procesně úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o ní musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 14. prosince 2022

Mgr. Filip Skřivan, v. r.
samosoudce